

Urnes i ciment

MIQUEL PAYERAS

Les Balears viuran l'any 1999 marcat per l'urbanisme i per les eleccions. De fet és més que probable que el model de desenvolupament urbanístic –i per tant també econòmic– sigui la peça clau de l'enfrontament ideològic i polític amb vista a les eleccions. I és que les Illes posaran en aquest 1999 les bases legals del seu desenvolupament a termini curt i mitjà. És a dir, decidiran el seu model de creixement.

Urbanisme. La primera de les passes que permetrà d'inferir cap on aniran les coses, serà la previsible aprovació, el gener o el febrer, al Parlament balear, de les directrius d'ordenació del territori, que han de ser el marc, avui inexistents, que fixi els límits, més estrets o més amples, del creixement urbanístic.

Vist que el 1998 ha estat tan en disputes sobre el model urbanístic, res més fàcil que apostar per una dura batalla política. Però d'una duresa que no posarà en perill les pretensions d'aprovar aquestes directrius, perquè els conservadors del PP tenen la majoria absoluta al Parlament i, per tant, podran tirar endavant la llei, encara que tota l'oposició s'hi tiri contra, que és segurament allò que passarà.

En urbanisme sembla que les divergències entre, de l'una banda, els conservadors del PP i, de l'altra, tota l'oposició (PSIB, PSM, EU, UM i Els Verds) són irreconciliables. L'escenificació més evident d'aquestes actituds i posicions polítiques enfrontades es va veure el 12 de novembre, quan a Palma es manifestaren més de 25.000 persones contra la política urbanística del govern de Jaume Matas (PP). Entre els manifestants hi havia, ostentament, els líders opositors que no solament hi feien acte de presència, ans havien im-

pulsat la mobilització des del Consell de Mallorca, controlat pel centre-esquerra, fent una crida institucional del tot insòlita al poble de Mallorca perquè es manifestàs contra la política urbanística d'una altra institució, la del govern. Així hom hi pogué veure Eberhard Grosske (EU), Pere Sampol (PSM) o Francesc Antich (PSIB), a més de Maria Antònia Munar (UM).

Era la constatació que s'han establert a les Balears dos grans fronts. De l'una banda, el més desenvolupista, que socialment té el suport dels sectors socials més conservadors i que demana marges molt amples per a les hipotèti-

**L'urbanisme serà la
peça clau de les
eleccions de l'any
vinent, el resultat
de les quals
determinarà
el futur model
urbanístic.**

ques restriccions urbanístiques. I de l'altra, un front molt més extens ideològicament i socialment que abasta des dels ecologistes que defensen el creixement zero fins als qui consideren necessari de posar un fre contundent al desenvolupisme actual, però sense el "radicalisme" dels ecologistes. Aquest segon grup vol uns marges molt més estrets per al creixement urbanístic.

Políticament, aquests dos fronts són clarament representats pel PP, el primer, i per la resta de partits (PSIB, PSM, EU, UM i Els Verds), el segon. Val a dir que electoralment, si més no

**De com es resolguin
les eleccions a
les Balears dependrà
no solament el color
polític del govern, sinó
també el model de
creixement urbanístic
de les Illes.**

fins ara, el PP ha obtingut el favor de la majoria de ciutadans de les Balears, car hi ha governat, i hi governa, ininterrompudament des de la instauració autònoma, el 1983. Però el que passa és que des del 1995 el PP, tot i guanyar, no té la majoria absoluta a Mallorca i l'òrgan de govern insular, el Consell, és regit per la coalició de centre-esquerra formada pel PSIB, PSM i UM: el Pacte de Progrés, que té el suport extern d'EU. Aquesta institució, amb competències d'aplicació de la legislació urbanística, va decidir l'estiu passat d'impulsar una moratòria urbanística que afectaria prop de 80 noves urbanitzacions i més de 100.000 places noves. El govern actuà immediatament, anunciant la llei marc (les directrius d'ordenació territorial, amb la idea d'omplir el buit legal que permetia la moratòria del Consell) i una llei de moratòria que, a la pràctica, deixava sense efecte la del Consell. Ja teníem polèmica urbanística a sobre. Des d'aleshores la confrontació per aquest tema ha estat constant.

L'aprovació de les directrius dotarà les Balears, per primera vegada en setze anys d'autonomia, d'una llei marc. Però la segura i profunda divisió entre els conservadors i la resta de partits deixa molt aflebita aquesta llei, perquè només serà aprovada, previsiblement, amb els vots del PP. Dit d'una altra manera, la polèmica no fa cara d'haver-se d'aturar, més aviat al revés. Segurament que serà un dels temes més importants de la campanya electoral. I és clar, segons com vagin les eleccions, la vida de les directrius que el gener o el febrer pugui aprovar el PP pot ser o molt curta o més llarga.

Les eleccions. La campanya electoral d'aquestes eleccions municipals i autonòmiques del juny del 1999 es va obrir, de fet, el juliol del 1995, quan Gabriel Cañellas, president electe, va ser obli-

ARXIU / JOAN CELIA

ARXIU / JOAN CELIA

A sobre, manifestació ecologista del 12 de novembre de 1998 contra la política urbanística del govern balear. A la dreta, M. A. Munar, d'Unió Mallorquina, que pot tenir la clau de les majories de govern després de les eleccions.

gat a dimitir per José M. Aznar, pel famós cas del Túnel de Sóller. Des d'aleshores la vida política balear s'ha vist immersa en constants episodis de tensió i d'inestabilitat que, a la pràctica, han semblat una llarguíssima pre-campanya electoral.

Tot i que Matas ha aconseguit (després dels episodis de la dimissió de Canellas, de Soler...) que les aigües conservadores no baixessin, ara, del tot mogudes, la divisió entre les tres famílies del PP, encapçalades per Canellas, Joan Verger (el president del partit) i Jaume Matas, és un fet. Només la proximitat de les eleccions i la certesa que no els toca més remei sinó revalidar la majoria absoluta, si volen continuar governant, ha apaivagat una mica el delit de brega. I és que, certament, el PP mai com ara no s'havia trobat tan sol. Sempre havia tengut en UM un aliat segur. Així va ser el 1983, el 1987 i el 1991, quan es presentaren en coalició pre-electoral. Però ara, amb una UM presidida per una Munar clarament llançada a defensar el seu propi espai polític de centre nacionalista, i aliada en el Consell amb el PSIB i el Partit dels Socialistes de Mallorca, el PP es veu abocat a un repte difícil: o

majoria absoluta, o probable pas a l'oposició.

Precisament això, veure el PP a l'oposició, és el que volen tant el PSIB (actualment 16 diputats), com el PSM (6) i UM (2), que no amaguen les intencions de refer el Pacte de Progrés després de les eleccions, tant al Consell, com a l'Ajuntament de Palma i, naturalment, al govern de les Balears.

L'anàlisi que fan aquests partits és senzilla. Aconseguir entre tots els trenta diputats que garanteixen la majoria absoluta, desallotjar el PP del govern i enviar-lo a l'oposició, en companyia d'EU (actualment 3 diputats). Perquè amb EU, ni el PSIB, ni el PSM, ni manco encara UM no s'hi entenen. Prou il·lustratiu és el fet que Maria Antònia Munar, durant el brindis de Nadal amb la premsa, "desitjàs" que EU no fos necessària per a establir governs el 1999. El motiu és el constant desmarcament d'EU en el Consell, a vegades fent la famosa *pinça* amb el PP contra els interessos del Pacte de Progrés, de centre-esquerra. El que Munar ja diu públicament, els dirigents del PSIB i del PSM també ho diuen, però en privat.

Segons com vagin les eleccions, es formaran diversos *escenaris* possibles.

Si el PP obté la majoria absoluta, tot és clar. Si no, caldrà veure quants escons perd, i si PSIB, PSM i UM en sumen trenta. En cas afirmatiu, segur que hi haurà pacte de centre-esquerra.

Però l'opció que avui sembla més probable —com indiquen les enquestes fins ara publicades— és la més complicada i incerta: un PP sense majoria absoluta, però només per un diputat o dos. I cap possibilitat de formar govern de centre-esquerra, sinó comptant amb EU. Aleshores, què passaria? Doncs que, si tot anàs com diuen les enquestes, UM tendria la paraula.